

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(prosinec 2020)

★ Dohoda o investicích mezi EU a Čínou v zásadních otázkách uzavřena

Dne 30. prosince bylo dosaženo dohody mezi EU a Čínou o zásadních otázkách Komplexní dohody o investicích (CAI). Čína se zavázala otevřít svůj trh ve větší míře investorům z EU v řadě sektorů (výroba v oblasti automobilového průmyslu a základních materiálů, cloudové služby, finanční služby, zdravotnictví v soukromém sektoru, environmentální služby, námořní a letecká doprava, apod.), neboť doposud existovala v otevřenosti zahraničním investicím mezi EU a Čínou nerovnováha. Čína se kromě zákazu zavádění diskriminačních praktik rovněž zavázala k dodržování pravidel pro spravedlivé zacházení s evropskými podniky, aby byly v Číně konkurenceschopné, a to i v porovnání s tamními státními podniky. Čína poprvé v dohodě souhlasí rovněž s ustanoveními o udržitelném rozvoji, s posilováním transparentnosti, se závazky ohledně nucené práce a s ratifikací a efektivní implementací relevantních ustanovení úmluvy Mezinárodní organizace práce a Pařížské dohody o klimatických změnách. Dohodu musí nyní schválit Rada a Evropský parlament, následovat budou jednání o přijetí a ratifikaci dohody. Do dvou let od ratifikace CAI se strany v dohodě zavázaly uzavřít dohodu o ochraně investic a dohodu o řešení investičních sporů, a to zejména v kontextu práce UNCITRAL na Mnohostranném investičním soudu, jež by nahradila stávající dvoustranné investiční dohody členských států s Čínou.

Více informací je v anglickém jazyce k dispozici zde:
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_2541

★ Dohoda o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím

Evropská komise dne 24. prosince po intenzivních jednáních dosáhla dohody se Spojeným královstvím o podmínkách jeho budoucí spolupráce s Evropskou unií. Návrh dohody o obchodu a spolupráci tvoří tři hlavní pilíře:

Dohoda o volném obchodu: Dohoda se týká nejen obchodu se zbožím a službami, ale také široké škály dalších oblastí v zájmu EU, jako jsou investice, hospodářská soutěž, státní podpora, daňová transparentnost, letecká a silniční doprava, energetika a udržitelnost, rybolov, ochrana údajů a koordinace sociálního zabezpečení. Stanoví nulové celní sazby a nulové kvóty na veškeré zboží, které splňuje příslušná pravidla původu. Obě strany se zavázaly zajistit rovné podmínky, a to tak, že zachovají vysokou úroveň ochrany v oblastech, jako je ochrana životního prostředí, boj proti změně klimatu a stanovování cen uhlíku, sociální a pracovní práva, daňová transparentnost a státní podpora, s účinným vnitrostátním prosazováním, závazným mechanismem řešení sporů a možností obou stran přijmout nápravná opatření. EU a Spojené království se dohodly na novém rámci pro společné řízení rybích populací ve vodách EU a Spojeného království. Pokud jde o dopravu, dohoda zajišťuje nepřetržité a udržitelné letecké, silniční, železniční a námořní spojení, ačkoli přístup na trh bude omezenější než v rámci jednotného trhu. Obsahuje ustanovení, která mají zajistit, aby hospodářská soutěž mezi subjekty z EU a Spojeného království probíhala za rovných podmínek, aby nedocházelo k oslabení práv cestujících a pracovníků ani ke zhoršení bezpečnosti dopravy. Pokud jde o energetiku, dohoda stanoví nový model pro obchodování a vzájemné propojení se zárukami otevřené a spravedlivé hospodářské soutěže, včetně bezpečnostních norem pro energii z moří a výrobu energie z obnovitelných zdrojů. Pokud jde o koordinaci sociálního zabezpečení, cílem dohody je zajistit řadu práv občanů EU a státních příslušníků Spojeného království. To se týká občanů EU, kteří budou po 1. lednu 2021 pracovat ve Spojeném království, cestovat do Spojeného království nebo se stěhovat do Spojeného království, a státních příslušníků Spojeného království, kteří budou pracovat v EU, cestovat do EU nebo se do ní stěhovat. Dohoda rovněž umožňuje Spojenému království, aby se nadále účastnilo řady stěžejních programů EU na období 2021–2027, jako je Horizont Evropa (pod podmínkou, že Spojené království zaplatí finanční příspěvek do rozpočtu EU). Co se právních služeb týče, ty jsou subsumovány v rámci části II, hlavy II Dohody a rovněž v rámci příloh SERVIN 4-6, jež upravují smluvní poskytovatele služeb a nezávislých odborníků, pohyb fyzických osob a pokyny pro ujednání o uznávání odborných kvalifikací, včetně výhrad jednotlivých členských států EU.

Nové partnerství pro bezpečnost našich občanů: Dohoda o obchodu a spolupráci stanoví nový rámec pro vymáhání práva a justiční spolupráci v trestních a občanských věcech. Uznává potřebu intenzivní spolupráce mezi vnitrostátními policejními a justičními orgány, zejména v oblasti boje proti přeshraniční trestné činnosti a terorismu a jejich stíhání. Vytváří nové operativní schopnosti s ohledem na skutečnost, že Spojené království jako třetí země mimo schengenský prostor nebude mít stejné možnosti jako dříve. Spolupráce v oblasti bezpečnosti může být pozastavena v případě, že Spojené království poruší svůj závazek nadále dodržovat Evropskou úmluvu o lidských právech a její vnitrostátní vymáhání.

Horizontální dohoda o správě: Aby byla podnikům, spotřebitelům a občanům poskytnuta co největší právní jistota, je v kapitole věnované správě jasně uvedeno, jak bude dohoda prováděna a kontrolována. Rovněž zřizuje společnou Radu partnerství, která zajistí řádné uplatňování a výklad dohody a v níž budou projednány všechny nově vzniklé otázky. Závazné mechanismy prosazování a řešení sporů zajistí, aby byla dodržována práva podniků, spotřebitelů a jednotlivců. To znamená, že podniky v EU a ve Spojeném království spolu budou soutěžit za rovných podmínek a nedovolí, aby

některá ze stran využila své autonomie v oblasti regulace k poskytování nespravedlivých subvencí nebo k narušení hospodářské soutěže. Obě strany se mohou v případě porušení dohody zapojit do meziodvětvových odvetných opatření. Tato meziodvětvová odvetná opatření se vztahují na všechny oblasti hospodářského partnerství.

Dohoda se nevztahuje na zahraniční politiku ani na spolupráci v oblasti vnější bezpečnosti a obrany, neboť Spojené království o těchto záležitostech jednat nechtělo. Od 1. ledna 2021 proto mezi Spojeným královstvím a EU nebude existovat žádný rámec pro vypracování a koordinaci společných reakcí na výzvy v oblasti zahraniční politiky, například ukládání sankcí státním příslušníkům nebo ekonomikám třetích zemí.

Spojené království dne 1. ledna 2021 opustí celní unii a jednotný trh EU, veškeré politiky EU a mezinárodní dohody. Skončí volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu mezi Spojeným královstvím a EU. EU a Spojené království budou tvořit dva samostatné trhy – dva oddělené regulační a právní prostory. Tím vzniknou překážky pro obchod se zbožím a službami a přeshraniční mobilitu a výměny, jež dnes neexistují – a to v obou směrech.

Dohoda o vystoupení zůstává v platnosti, provedena bude 1. ledna a chrání mimo jiné práva občanů EU a státních příslušníků Spojeného království, finanční zájmy EU a především mír a stabilitu na irském ostrově.

Obzvláště naléhavou otázkou je aktuálně vstup dohody o obchodu a spolupráci v platnost. Vzhledem k těmto výjimečným okolnostem Komise navrhuje prozatímně uplatňovat dohodu po omezenou dobu, a sice do 28. února 2021. Rada dne 29. prosince rozhodla o podpisu a prozatímním provádění a o uzavření dohody, kterou dne 30. prosince jménem Evropské unie podepsali předseda Evropské rady a předsedkyně Evropské komise. Následně bude Evropský parlament požádán o udělení souhlasu s dohodou, rozhodnutí o přijetí dohody přijme Rada.

Kompletní prozatímní dokument je v českém jazyce k dispozici zde: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:22020A1231\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:22020A1231(01)&from=EN)

Konec transpoziční lhůty pro implementaci pravidel v oblasti telekomunikace

Dne 21. prosince vypršela lhůta pro provedení Evropského kodexu pro elektronické komunikace (směrnice), který vstoupil v platnost v prosinci 2018, do vnitrostátních právních předpisů. Kodex modernizuje evropské předpisy v oblasti elektronických komunikací. Poskytuje spotřebitelům větší výběr, rozšiřuje jejich práva, zajišťuje vyšší standardy komunikačních služeb a podporuje investice, které v EU mohou vytvořit inovativnější digitální prostředí. Dne 18. prosince Komise v souladu s kodexem přijala i právní předpisy k posílení cílů hospodářské soutěže a vnitřního trhu, ochraně spotřebitelů a zajištění spravedlivých sazeb a různorodých nabídek internetových a telefonních služeb. Jedná se o nové nařízení v přenesené pravomoci stanovující jednotné maximální celounijní sazby za ukončení hlasového volání, které si operátoři

mohou vzájemně účtovat za služby volání mezi svými mobilními a pevnými sítěmi; a aktualizované doporučení o relevantních trzích, ve kterém byl aktualizován seznam vymezených trhů pravidelně přezkoumávaných vnitrostátními regulačními orgány.

Kompletní text směrnice je k dispozici v českém jazyce zde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1547633333762&uri=CELEX:32018L1972>

Evropská komise schválila první bezpečnou a účinnou vakcínu proti onemocnění COVID-19

Komise dne 21. prosince udělila podmíněnou registraci pro očkovací látku proti onemocnění COVID-19, kterou vyvinuly společnosti BioNTech a Pfizer a která se tak stala první registrovanou vakcínou proti tomuto onemocnění v EU. Tato registrace následuje po kladném vědeckém doporučení, jež vychází z důkladného posouzení bezpečnosti, účinnosti a kvality očkovací látky, které provedla Evropská agentura pro léčivé přípravky (EMA) a schválily členské státy. Podmíněná registrace znamená registraci léčiv na základě údajů, které jsou méně kompletní než údaje nezbytné pro běžnou registraci. K takové registraci se přistupuje, pokud výhoda okamžité dostupnosti příslušného léčiva pro pacienty jasně převažuje nad rizikem souvisejícím se skutečností, že všechny údaje o léčivu nejsou dosud k dispozici. Po udělení registrace musí však společnosti v určité lhůtě poskytnout další údaje, včetně probíhajících nebo nových studií, aby se mohlo potvrdit, že výhody i nadále převažují nad riziky.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_2466

Program Spravedlnost a Práva a hodnoty: předsednictví Rady a Evropský parlament dosáhly předběžné dohody

Předsednictví Rady a Evropský parlament dne 18. prosince dosáhly předběžné dohody ohledně programu Spravedlnost, který stanoví financování v této oblasti na období let 2021–2027. Cílem tohoto programu je podpořit rozvoj evropského prostoru práva založeného na právním státu a vzájemném uznávání a důvěře, zejména usnadněním přístupu ke spravedlnosti, podporováním justiční spolupráce v občanských a trestních věcech a zefektivněním vnitrostátních systémů soudnictví. Činnosti financované v rámci programu se zaměřují na soudce a další právní odborníky z praxe, jakož i na organizace občanské společnosti. Během provádění programu bude zvláštní pozornost věnována podpoře genderové rovnosti, právům dítěte, ochraně obětí a účinnému uplatňování zásady rovných práv a nediskriminace.

Předsednictví Rady a Evropský parlament dne 17. prosince dosáhly předběžné politické dohody o programu Práva a hodnoty na období 2021–2027. Cílem financování prostřednictvím tohoto programu je chránit práva a hodnoty zakotvené ve

Smlouvách EU s cílem zachovat otevřenou, demokratickou a inkluzivní společnost. Program bude mít významný celkový rozpočet v maximální výši 1,55 miliardy EUR.

Rada dosáhla politické dohody o evropském mírovém nástroji

Rada dne 18. prosince dosáhla politické dohody o evropském mírovém nástroji, který bude novým globálním mimorozpočtovým nástrojem, jehož prostřednictvím bude financována vnější činnost v souvislosti s vojenstvím nebo obranou v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky s cílem předcházet konfliktům, zachovávat mír a posilovat mezinárodní bezpečnost a stabilitu. Nástroj Unii poprvé umožní, aby doplnila činnost svých misí a operací SBOP v hostitelských zemích o opatření pomoci, která mohou zahrnovat dodávky vojenského a obranného vybavení či infrastruktury nebo poskytování pomoci, o něž požádají třetí země a regionální nebo mezinárodní organizace. Opatření pomoci budou zakotvena v jasné a soudržné politické strategii a budou je doprovázet důkladná posouzení rizik a spolehlivé záruky. Evropský mírový nástroj bude nástupcem stávajícího afrického mírového projektu, tj. hlavního nástroje, jehož prostřednictvím EU přispívá k financování operací vedených Africkou unií nebo africkými regionálními organizacemi. Umožní Unii přispívat k financování operací na podporu míru pod vedením partnerů kdekoli na světě. Nástroj dále nahradí mechanismus Athena, který byl dříve používán k financování společných nákladů jednotlivých vojenských misí a operací SBOP EU (tj. nákladů na velitelství, přepravu personálu, ochranu sil atd.).

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9736-2018-INIT/cs/pdf>

Přijetí dlouhodobého rozpočtu EU na období 2021–2027

Rada dne 17. prosince schválila víceletý finanční rámec, čímž formálně završila proces přijímání. Víceletý finanční rámec na období 2021–2027 nabude platnosti dne 1. ledna 2021. Pro všechny příjemce finančních prostředků EU tak v příštích sedmi letech bude k dispozici 1,074 bilionu EUR. Zároveň pokračují práce na dokončení dočasného nástroje na podporu oživení NextGenerationEU, který byl vytvořen jako motor pro oživení Evropy z koronavirové krize. Po přijetí bude tento balíček o celkovém objemu 1,8 bilionu eur vůbec největším balíčkem, který kdy byl prostřednictvím rozpočtu EU financován. Aby mohla Komise zahájit půjčování v rámci nástroje NextGenerationEU, a zajistit tak fungování tohoto nástroje, je stále zapotřebí ratifikace nového rozhodnutí o vlastních zdrojích členskými státy v souladu s jejich ústavními požadavky.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/eu-budget-2021-2027_en

Nová pravidla týkající se úřadu OLAF

Evropský parlament dne 17. prosince přijal nová pravidla, která posilují úlohu Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) a připravují půdu pro bezproblémovou spolupráci s novým Úřadem evropského veřejného žalobce (EPPO).

Očekává se, že úřad EPPO zahájí svou činnost počátkem roku 2021. Revidované nařízení č. 883/2013 stanoví, jak bude úřad OLAF spolupracovat s žalobci úřadu EPPO s cílem zajistit náležitou ochranu finančních prostředků EU. Oba úřady – OLAF i EPPO – budou usilovat o ochranu finančních zájmů EU a jejich úlohy se budou vzájemně doplňovat: mandát úřadu EPPO zahrnuje 22 z 27 členských států a zaměří se výhradně na vyšetřování a stíhání trestných činů. Úřad OLAF bude nadále působit v celé EU a bude se zaměřovat na vyšetřování i jiných než trestních věcí, které mají dopad na finanční zájmy Unie, jakož i na závažná pochybení v rámci evropských orgánů. Nová pravidla stanoví: jasná pravidla pro vzájemné podávání zpráv, aby žádný případ nezůstal bez povšimnutí; jasné vymezení vzájemně se doplňujících úloh obou úřadů (úřad OLAF se zaměří na opatření nezbytná k vymáhání neoprávněně vyplacených peněz a na správní opatření na ochranu rozpočtu před podvody, zatímco úřad EPPO bude provádět šetření s cílem stanovit trestní odpovědnost). Revidované nařízení rovněž posiluje možnosti úřadu OLAF vést svá vlastní vyšetřování, a to prostřednictvím: zjednodušených pravidel pro kontroly a inspekce, která úřadu umožňují vykonávat své vyšetřovací pravomoci účinnějším a soudržnějším způsobem ve všech členských státech; nových pravidel pro přístup úřadu OLAF k informacím o bankovních účtech, které mají při vyšetřování podvodů často zásadní význam, a to prostřednictvím příslušných vnitrostátních orgánů; posílených pravidel týkajících se koordinačních služeb pro boj proti podvodům v členských státech a spolupráce mezi úřadem OLAF a příslušnými vnitrostátními orgány před zahájením vyšetřování, v jeho průběhu a po jeho skončení; silnějších záruk pro osoby, jichž se vyšetřování úřadu OLAF týká, a to vytvořením funkce kontrolora, který bude vyřizovat stížnosti týkající se uplatňování procesních záruk a pravidel, která se vztahují na vyšetřování, a přístupu dotyčné osoby k závěrečné zprávě úřadu OLAF v případě vyšetřování, jež vyústí v soudní doporučení.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/qanda_20_2437

Nová Strategie kybernetické bezpečnosti EU a nová pravidla pro větší odolnost fyzických a digitálních kritických subjektů

Dne 16. prosince zveřejnila Komise balíček opatření k posílení kybernetické bezpečnosti v EU, jež sestává ze Strategie kybernetické bezpečnosti EU pro digitální dekádu, návrhu směrnice o opatřeních k dosažení vysoké společné úrovně

kybernetické bezpečnosti v Unii („NIS 2“), Zprávy o dopadu doporučení Komise o kybernetické bezpečnosti sítí 5G a návrhu směrnice o odolnosti kritických subjektů.

Strategie zahrnuje zejména následující iniciativy: celounijní kybernetický štít tvořený bezpečnostními operačními středisky, která budou používat umělou inteligenci a strojové učení k odhalování raných signálů hrozícího kybernetického útoku a umožní přijmout opatření před tím, než dojde ke škodám; společnou kybernetickou jednotku, která propojí všechny komunity kybernetické bezpečnosti, aby bylo možné sdílet informace o hrozbách a společně na incidenty a hrozby reagovat; evropská řešení pro posílení bezpečnosti internetu v celosvětovém měřítku, včetně veřejné služby EU pro řešení doménových jmen; nařízení k zabezpečení internetu bezpečných věcí; silnější soubor nástrojů EU pro kybernetickou diplomacii s cílem předcházet kybernetickým útokům, odrazovat od nich a reagovat na ně; posílenou spolupráci v oblasti kybernetické obrany, zejména prostřednictvím přezkumu politického rámce pro tuto obranu; Akční program OSN pro řešení mezinárodní bezpečnosti v kyberprostoru; intenzivnější a důkladnější kybernetické dialogy se třetími zeměmi a regionálními a mezinárodními organizacemi, včetně NATO; a Agendu EU pro budování vnějších kybernetických kapacit a Interinstitucionální výbor EU pro budování kybernetických kapacit s cílem zvýšit účinnost a efektivnost budování těchto kapacit v EU.

Návrh směrnice NIS 2, jehož cílem je eliminovat nedostatky předchozí směrnice o bezpečnosti sítí a informačních systémů, rozšiřuje oblast působnosti stávající směrnice tím, že doplňuje nová odvětví podle jejich významu pro hospodářství a společnost, a zavádí jasný limit pro velikost. To znamená, že do oblasti působnosti směrnice budou zahrnuty všechny střední a velké společnosti ve vybraných odvětvích (energetika, doprava, bankovníctví, infrastruktury finančních trhů, zdravotnictví, výroba farmaceutických výrobků, pitná voda, odpadní vody, digitální infrastruktura, veřejná správa, vesmír, poštovní a kurýrní služby, nakládání s odpady, chemické látky, potraviny, výroba jiných zdravotnických prostředků, počítače a elektronika, strojní zařízení a motorová vozidla a digitální poskytovatelé). Návrh odstraňuje dosavadní rozlišování mezi provozovateli základních služeb a poskytovateli digitálních služeb. Pro společnosti zpřísňuje a zefektivňuje požadavky na bezpečnost a podávání zpráv. Komise navíc navrhuje řešit i bezpečnost dodavatelských řetězců a dodavatelských vztahů. Na evropské úrovni návrh posiluje kybernetickou bezpečnost v dodavatelských řetězcích, pokud jde o klíčové informační a komunikační technologie. Členské státy mohou ve spolupráci s Komisí a Agenturou Evropské unie pro kybernetickou bezpečnost (ENISA) provádět koordinovaná posouzení rizik kritických dodavatelských řetězců s využitím úspěšného přístupu přijatého v souvislosti s doporučením Komise o kybernetické bezpečnosti sítí 5G. Návrh zavádí přísnější opatření dohledu pro vnitrostátní orgány a přísnější požadavky na vymáhání a usiluje o harmonizaci sankčních režimů mezi členskými státy.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/qanda_20_2392#cybersecurity

Evroposlanci podmínili přístup k prostředkům EU respektováním právního státu

Evropský parlament dne 16. prosince schválil nařízení, jehož cílem je chránit finanční prostředky EU před jejich zneužitím ze strany vlád členských států ohýbajících principy právního státu. Nová právní úprava umožní pozastavit platby z rozpočtu EU zemím, ve kterých dochází k potvrzenému porušování právního státu s důsledky na hospodaření s prostředky EU. Schválený text však zároveň zajistí, že účet za porušování pravidel ze strany vlády nezaplatí koneční příjemci plateb v daném státě. Evropská komise v případě prokázání porušování právního státu navrhne spuštění mechanismu podmíněnosti vůči vládě dané země. Následně dojde k omezení nebo ke zmrazení plateb z rozpočtu EU danému členskému státu. O navrhovaných opatřeních pak bude Rada rozhodovat kvalifikovanou většinou ve stanovené lhůtě jednoho a ve výjimečných případech až třech měsíců. Poslancům se doba, kterou budou instituce EU mít na přijetí opatření proti členskému státu v případě zjištění rizik porušení právního státu, podařilo zkrátit na maximálně 7-9 měsíců. Evropský parlament prosadil, aby se nové předpisy nevztahovaly pouze na přímé zneužívání prostředků EU, například v případech korupce či podvodů. Do působnosti nařízení spadá i systematické porušování základních hodnot EU, které musí respektovat všechny její členské státy, jako jsou demokracie či nezávislost soudnictví. Uplatnit by se mělo v případech rizika nebo reálného negativního dopadu nerespektování těchto hodnot ze strany státu na hospodaření s prostředky EU. Poslancům se také podařilo doplnit do textu zvláštní ustanovení s příklady, které objasňují možný rozsah porušení právního státu spadajících do působnosti nařízení. Schválený text zmiňuje například ohrožení nezávislosti soudnictví, neschopnost zajistit nápravu v případě svévolného či nezákonného rozhodnutí či omezení právních prostředků nápravy.

Nová pravidla se budou vztahovat na všechny prostředky EU v rámci sdíleného řízení od 1. ledna 2021.

Nařízení je k dispozici v českém jazyce zde: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2020-0428_CS.html

Příručka CCBE: ESLP otázky a odpovědi pro advokáty 2020

Rada evropských advokátních komor (CCBE) publikovala v prosinci svou aktualizovanou příručku klíčových otázek a odpovědí pro advokáty, jež zastupují své klienty v řízeních před Evropským soudem pro lidská práva. Příručka zahrnuje jednak informace o vnitrostátních řízeních před podáním stížnosti k ESLP, náležitosti stížnosti a praktická doporučení, průběh samotného řízení před ESLP, ale také obsah rozhodnutí ESLP a informace o následném výkonu rozsudku v členských státech.

Kompletní příručka je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/PD_STRAS/PDS_Guides_recommendations/EN_PDS_2020_guide-CEDH.pdf

Politická dohoda o Evropském fondu pro přizpůsobení se globalizaci, který pomáhá propuštěným pracovníkům

Evropský parlament a členské státy EU v Radě dosáhly dne 16. prosince politické dohody ohledně Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci, který pomáhá propuštěným pracovníkům. Dokud nebude fond s konečnou platností schválen, díky dohodě z něj může být nadále poskytována podpora pracovníkům a osobám samostatně výdělečně činným, kteří přišli o práci. Z Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci (EFG) lze financovat individualizovaná podpůrná opatření, která doplňují vnitrostátní podpůrné mechanismy. Jedná se například o cílené kurzy odborné přípravy, rekvalifikaci a zvyšování kvalifikace (zejména k získání digitálních dovedností), mentorství a profesní poradenství, pomoc při hledání zaměstnání a při zahájení vlastního podnikání a příspěvky pro pečovatele. Podle nové politické dohody se důraz přesouvá od příčiny restrukturalizace k jejím dopadům.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_2446

SDEU: Zpráva o fungování Tribunálu Evropské unie

EU přijala 16. prosince 2015 reformu unijní soudní struktury spočívající ve zdvojnásobení počtu soudců Tribunálu Evropské unie ve třech po sobě jdoucích etapách a v přenesení pravomoci rozhodovat v prvním stupni spory mezi Uníí a jejími zaměstnanci ze Soudu pro veřejnou službu na Tribunál k 1. září 2016. V rámci dohledu nad prováděním této reformy byl Soudní dvůr v čl. 3 odst. 1 nařízení 2015/24221 vyzván, aby Evropskému parlamentu, Radě a Komisi předložil zprávu o fungování Tribunálu, vypracovanou s pomocí externích poradců. Tato zpráva se podle tohoto ustanovení zaměří zejména na efektivnost Tribunálu, nezbytnost a účinnost navýšení počtu soudců na 54, využití a účinnost zdrojů a zřizování dalších specializovaných senátů nebo další strukturální změny. Soudní dvůr předal tuto zprávu Evropskému parlamentu, Radě a Komisi 21. prosince 2020.

Kompletní zpráva bude v následujících týdnech zveřejněna zde: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7031/

Komise navrhuje nová pravidla pro digitální platformy

Komise dne 15. prosince navrhla reformu digitálního prostoru – komplexní soubor nových pravidel pro všechny digitální služby, včetně sociálních médií, internetových tržišť a dalších on-line platform, které působí v Evropské unii, a to akt o digitálních službách a akt o digitálních trzích. Jádrem obou návrhů jsou evropské hodnoty. Nová pravidla si kladou za cíl lépe chránit spotřebitele a jejich základní práva na internetu a umožní vznik spravedlivějších a otevřenějších digitálních trhů pro všechny. Podpoří rovněž růst menších platform, malých a středních podniků a začínajících podniků, kterým poskytne snadný přístup k zákazníkům na celém jednotném trhu a sníží

náklady na dodržování předpisů. Kromě toho on-line platformám, které dosáhly nebo podle očekávání dosáhnou takového významu, že „stráží“ přístup na jednotný trh, nová pravidla zakážou ukládat nespravedlivé podmínky. Oba návrhy jsou jádrem ambicí Komise nastolit digitální desetiletí Evropy.

Akt o digitálních službách: Prostředí digitálních služeb se dnes výrazně liší od doby před 20 lety, kdy byla přijata směrnice o elektronickém obchodu. On-line zprostředkovatelé se stali klíčovými hráči na poli digitální transformace. Zejména on-line platformy přinesly významné výhody spotřebitelům, stimulovaly inovace, usnadnily přeshraniční obchodování v Unii i mimo ni a otevřely nové příležitosti řadě evropských podniků a obchodníků. Zároveň však mohou být využívány jako prostředek k šíření nezákonného obsahu nebo prodeji nelegálního zboží či služeb přes internet. Některé z největších subjektů začaly plnit funkci jakoby veřejných prostorů pro sdílení informací a on-line obchodování. Získaly systémový charakter a představují zvláštní riziko pro práva uživatelů, informační toky a účast veřejnosti. Podle aktu o digitálních službách budou všem digitálním službám, které spojují spotřebitele se zbožím, službami nebo digitálním obsahem, uloženy v celé EU závazné povinnosti, včetně nových postupů pro rychlejší odstraňování nezákonného obsahu a komplexní ochrany základních práv uživatelů na internetu. Nový rámec nastolí novou rovnováhu mezi právy a povinnostmi uživatelů, zprostředkovatelských platform a veřejných orgánů.

Akt o digitálních trzích se zabývá negativními důsledky některých způsobů chování platform, které působí jako „digitální strážci“ přístupu na jednotný trh. Jedná se o platformy, které mají významný dopad na vnitřní trh, pro podnikové uživatele představují důležitou cestu, jak být v kontaktu se zákazníky, a mají nebo pravděpodobně budou mít pevné a trvalé postavení. V důsledku toho mohou mít takovou sílu, že mohou určovat svá vlastní pravidla a omezovat kontakt mezi podniky a spotřebiteli. Někdy mají takové společnosti kontrolu nad celými ekosystémy platform. Pokud se „strážce“ uchyluje k nekalým obchodním praktikám, může hodnotným a inovativním službám svých podnikových uživatelů zabránit v tom, aby oslovily spotřebitele, nebo je v tom zpomalovat. Mezi příklady těchto praktik patří neférové využívání dat od podniků působících na těchto platformách nebo situace, kdy uživatelé musí využívat konkrétní službu a mají jen omezenou možnost přejít ke konkurenci. Akt o digitálních trzích stanoví zejména harmonizovaná pravidla, která vymezují a zakazují nekalé postupy „strážců“, a zavádí donucovací mechanismus založený na šetřeních trhu. Tentýž mechanismus zajistí, aby povinnosti stanovené v nařízení byly průběžně aktualizovány vzhledem k neustále se vyvíjející digitální realitě.

Evropský parlament a členské státy budou návrhy Komise projednávat řádným legislativním postupem. Pokud je přijmou, bude konečné znění přímo použitelné v celé Evropské unii.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_2347

Dohoda o povinném transparenčním rejstříku

Dne 15. prosince dosáhly unijní instituce dohody o povinném transparenčním rejstříku. Dohoda obsahuje principy a pravidla pro koordinovaný přístup k transparentnímu a etickému prosazování zájmů subjektů na evropské úrovni. Rejstřík bude použitelný pro jednání s Evropským parlamentem, Komisí a nově i Radou EU. Další unijní instituce jej mohou rovněž využívat na dobrovolné bázi, stejně jako Stálá zastoupení členských států. Rejstříku podléhají veškeré aktivity zájmových subjektů ovlivňující rozhodovací činnost, normotvorbu a implementaci předpisů na unijní úrovni. Výčet zahrnutých aktivit je demonstrativní a zahrnuje rovněž jednání, organizaci akcí, účast na veřejných konzultacích, komunikačních kampaních, přípravu stanovisek a dodatků. Zástupci zájmových subjektů budou muset deklarovat zájmy a cíle, které prosazují a rovněž specifikovat skupinu, či klienta, jež zastupují. Rovněž budou mít povinnost informovat o zdrojích jež vyhrazují na prosazování svých zájmů, včetně jejich původu. Některé aktivity jako např. spontánní setkání, poskytování informací na žádost unijních institucí, právní poradenství, činnost mezivládních organizací nebo veřejných orgánů členských států nebudou povinně podléhat registraci, nicméně subjekty tak mohou učinit. Aktivity zástupců registrovaných organizací budou pro eliminaci administrativní zátěže považovány za aktivity těchto organizací. Žadatelé o registraci budou muset jednat v souladu s etickým kodexem. Toto jednání bude průběžně monitorováno a porušení etického kodexu může mít za následek vyšetřování či vyškrcnutí z rejstříku. Dohodu musí nyní formálně přijmout všechny tři instituce, následně vstoupí v platnost.

Více informací je v anglickém jazyce k dispozici zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_2427

Bezpečnostní unie: Protiteroristická agenda a Europol se silnějšími kompetencemi zvýší odolnost EU

Evropská komise dne 9. prosince předložila novou protiteroristickou agendu, která pomůže Evropské unii zintenzivnit boj proti terorismu a násilnému extremismu a zvýší její odolnost vůči ohrožení terorismem. V návaznosti na činnost posledních let je cílem agendy pomoci členským státům lépe předvídat teroristické hrozby, předcházet jim, reagovat na ně a chránit občany. Europol, agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva, bude na základě revidovaného mandátu, který byl dnes navržen, poskytovat členským státům kvalitnější operativní podporu při vyšetřování. Nový mandát rovněž Europolu umožní zpracovávat rozsáhlé a složité soubory údajů, zlepšit spolupráci s Úřadem evropského veřejného žalobce a s partnerskými zeměmi mimo EU a pomáhat při vývoji nových technologií, které donucovací orgány potřebují. Mandát upevní rámec Europolu pro ochranu údajů a zintenzivní parlamentní dohled.

Protiteroristická agenda si zejména klade za cíl: zjistit slabá místa a budovat kapacity pro předvídaní hrozeb poskytováním kvalitních vstupů ze strany členských států Zpravodajskému a informačnímu centru (EU INTCEN); předcházet útokům řešením radikalizace, a to zejména zamezením šíření extremistických ideologií na internetu přijetím pravidel pro odstraňování teroristického obsahu online, podporou začleňování

a poskytováním příležitostí prostřednictvím vzdělávání, kultury, práce s mládeží a sportu; posílit preventivních opatření ve věznicích se zaměřením na rehabilitaci a opětovné začleňování radikálních vězňů, a to i po jejich propuštění; podporovat bezpečnost již od návrhu a snížit zranitelnosti měst a jejich obyvatel; zajistit systematické kontroly na hranicích a navrhnout systém, který zajistí, aby osoba, jíž nebylo z bezpečnostních důvodů povoleno držet střelnou zbraň v jednom členském státě, nemohla podat obdobnou žádost v jiné zemi Unie; posílit operativní podpory, trestní stíhání a práva obětí s cílem lépe reagovat na útoky – v roce 2021 navrhne Komise unijní kodex policejní spolupráce s cílem posílit spolupráci mezi donucovacími orgány, a to i v boji proti terorismu; jmenovat protiteroristického koordinátora, který bude odpovídat za koordinaci unijní politiky a financování v oblasti boje proti terorismu a úzce spolupracovat s členskými státy a Evropským parlamentem.

Více informací je v českém jazyce k dispozici zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_2326

Nové Evropské centrum kompetencí pro kybernetickou bezpečnost se bude nacházet v Bukurešti

Dne 9. prosince 2020 vybrali zástupci vlád členských států EU Bukurešť v Rumunsku jako budoucí sídlo nového Evropského průmyslového, technologického a výzkumného centra kompetencí pro kybernetickou bezpečnost. Centrum kompetencí pro kybernetickou bezpečnost zlepší koordinaci výzkumu a inovací v oblasti kybernetické bezpečnosti v EU. Bude rovněž hlavním nástrojem EU pro shromažďování investic do výzkumu, technologií a průmyslového vývoje v oblasti kybernetické bezpečnosti.

Politická dohoda o nové dohodě o partnerství mezi EU a africkými, karibskými a tichomořskými státy

Hlavní vyjednávači EU a Organizace afrických, karibských a tichomořských států (OACPS), dříve nazývané Skupina států AKT, dne 3. prosince dosáhli politické dohody o znění nové dohody o partnerství, která nahradí dohodu z Cotonou. Tato dohoda, kterou její smluvní strany musí schválit, podepsat a ratifikovat, se bude vztahovat na velký počet oblastí – od udržitelného rozvoje a růstu až po lidská práva a mír a bezpečnost – a bude zaměřena na posílení každého regionu. Jakmile nabude účinku, bude sloužit jako nový právní rámec a vodítko pro politické a hospodářské vztahy a vztahy v oblasti spolupráce mezi EU a 79 členy OACPS v příštích dvaceti letech. EU a členové OACPS tvoří mezinárodní velmoc. Společně představují více než 1,5 miliardy obyvatel a více než polovinu křesel v Organizaci spojených národů. Prostřednictvím této nové dohody budou členské státy EU a OACPS moci lépe řešit vznikající potřeby a globální výzvy, jako jsou pandemie COVID-19, změna klimatu, správa oceánů, migrace, mír a bezpečnost. Nová dohoda o partnerství se skládá z tzv. „společného základu“ stanovícího hodnoty a zásady, které naše země sbližují, a uvádí strategické prioritní oblasti, na nichž obě strany hodlají pracovat. Jedná se o: i) lidská práva, demokracii a správu věcí veřejných, ii) mír a bezpečnost, iii) lidský a sociální rozvoj, iv) environmentální udržitelnost a změnu klimatu, v) inkluzivní udržitelný

hospodářský růst a rozvoj a vi) migraci a mobilitu. Nová dohoda o partnerství kombinuje tuto základní část se třemi specifickými regionálními akčními protokoly (Afrika, Karibik, Tichomoří), které se zaměřují na potřeby každého regionu. To umožní bezprecedentní regionální zaměření. Regionální protokoly budou mít vlastní specifickou správu pro řízení a směřování vztahů s EU a různými zapojenými regiony, mimo jiné prostřednictvím smíšených parlamentních výborů. Bude rovněž existovat zastřešující společný rámec OACPS-EU se silným parlamentním rozměrem.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/qanda_20_2303

Evropský zatýkací rozkaz: Komise zahájila řízení o nesplnění povinnosti proti Česku, Estonsku, Itálii, Litvě, Rakousku a Polsku

Komise dne 3. prosince rozhodla, že zašle Česku, Estonsku, Itálii, Litvě, Rakousku a Polsku výzvu, protože tyto země ve svém vnitrostátním právu neúplně nebo nesprávně provedly rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu (2002/584/SVV). Evropský zatýkací rozkaz zjednodušuje přeshraniční justiční postup předávání: pokud soudce některého členského státu vydá příkaz k zadržení osoby podezřelé ze spáchání závažného trestného činu, je tento zatýkací rozkaz platný na celém území EU. Tento zatýkací rozkaz, který funguje od 1. ledna 2004, nahradil zdlouhavé postupy vydávání osob, které se dříve mezi členskými státy EU uplatňovaly. K zajištění řádného fungování evropského zatýkacího rozkazu je nezbytné, aby všechny členské státy do svého vnitrostátního práva plně a správně začlenily veškerá ustanovení rámcového rozhodnutí. Česko, Estonsko, Itálie, Litva, Rakousko a Polsko tak neučinily: například zacházejí se svými státními příslušníky příznivěji než s občany EU z jiných členských států nebo zavedly další důvody pro odmítnutí zatýkacích rozkazů, jež se v rámcovém rozhodnutí nestanoví. Proto se dnes Komise rozhodla zaslat těmto členským státům výzvy. Nyní mají dva měsíce na to, aby přijaly nezbytná opatření k nápravě nedostatků, které Komise zjistila. Pokud tak neučiní, může Komise rozhodnout, že zašle odůvodněné stanovisko.

Hlavní prosincové případy nesplnění povinností jsou k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/inf_20_2142

Evropský akční plán pro demokracii: posílení demokracie v EU

Evropská komise dne 3. prosince předložila svůj Evropský akční plán pro demokracii, jehož cílem je posílit postavení občanů a vybudovat odolnější demokracie v celé EU. Akční plán hodlá řešit problémy, jimž čelí naše demokratické systémy v souvislosti s rostoucím extremismem a pociťovaným odcizením mezi politickými představiteli a veřejností. Stanoví opatření pro podporu svobodných a spravedlivých voleb, posílení

svobody sdělovacích prostředků a boj proti dezinformacím. Konkrétněji Komise navrhne právní opatření týkající se politické reklamy, které se zaměří na sponzory placeného obsahu a výrobní a distribuční kanály, včetně online platform, inzerentů a subjektů poskytujících politické poradenství, přičemž vyjasní jejich příslušné povinnosti. Komise rovněž doporučí opatření k řešení otázky bezpečnosti novinářů a předloží iniciativu na jejich ochranu před strategickými žalobami proti účasti veřejnosti. V neposlední řadě bude Komise řídit úsilí o přepracování stávajícího kodexu zásad boje proti dezinformacím, zpřísní požadavky na online platformy a zavede důsledné monitorování a dohled.

Více informací je v anglickém jazyce k dispozici zde: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/european-democracy-action-plan_en

Modernizace justičních systémů v EU: nový balíček, který má urychlit digitalizaci justičních systémů a podpořit odbornou přípravu pracovníků v soudnictví

Evropská komise dne 2. prosince přijala balíček iniciativ k modernizaci justičních systémů v EU. Dvěma hlavními pilíři nového balíčku jsou sdělení o digitalizaci justice v EU a nová Strategie evropského justičního vzdělávání. Cílem tohoto digitálního souboru nástrojů v oblasti soudnictví je dále podpořit členské státy v tom, aby pokročily ve svých vnitrostátních systémech soudnictví směrem k digitální éře a zlepšily přeshraniční justiční spolupráci mezi příslušnými orgány v EU. Pokud jde o evropské justiční vzdělávání, Komise připravuje soudce, státní zástupce a ostatní pracovníky v soudnictví, aby mohli čelit výzvám 21. století, jako je například digitalizace. Jeho dalším cílem je podpora společné evropské soudní kultury, která je založena na právním státě, základních právech a vzájemné důvěře.

Dnešní sdělení o digitalizaci justice v EU zahrnuje zejména tyto čtyři nástroje:

Stanovení digitální varianty jako výchozí možnosti při přeshraniční justiční spolupráci: V současnosti mnoho soudních řízení, též přeshraničních, probíhá stále prostřednictvím papírových dokumentů a poštovních služeb. Evropská komise bude pracovat na legislativním návrhu digitalizace postupů přeshraniční justiční spolupráce v občanských, obchodních a trestních věcech. Jeho přijetí je plánováno na konec roku 2021.

Boj proti přeshraniční trestné činnosti: Je třeba aktualizovat systém správy případů Eurojustu, který této agentuře umožňuje provádět křížovou kontrolu různých případů za účelem koordinace boje EU proti závažné přeshraniční trestné činnosti, včetně terorismu. Změny mandátu Europolu navíc zavedou propojení funkcí vyhledávání shody (hit/no-hit link) mezi Úřadem evropského veřejného žalobce a Europolem. Díky těmto propojením funkcí vyhledávání shody mezi svými systémy pro správu případů budou Eurojust, Europol a Úřad evropského veřejného žalobce informováni o probíhajících vyšetřováních a stíháních. V roce 2021 Komise také předloží legislativní iniciativy týkající se digitální výměny informací o přeshraničních případech terorismu a zřízení platformy pro spolupráci společných vyšetřovacích týmů.

Lepší přístup k informacím: Do elektronických databází lze snadno nahlížet a tyto databáze minimalizují náklady pro uživatele a jsou odolné vůči krizím. Členské státy

by proto měly usilovat o digitalizaci svých rejstříků a usilovat o jejich vzájemné propojení.

Nástroje IT pro přeshraniční spolupráci: e-CODEX (komunikace v oblasti e-justice prostřednictvím výměny informací on-line) je hlavním nástrojem pro bezpečnou přeshraniční spolupráci v občanskoprávních, obchodních a trestních řízeních. K dnešnímu dni používají e-CODEX pouze některé členské státy. Přijetím dnešního legislativního návrhu chce Komise z nástroje e-CODEX učinit „zlatý standard“ pro bezpečnou digitální komunikaci v přeshraničních soudních řízeních ve všech členských státech. Od 1. července 2023 svěřuje Komise tento systém agentuře eu-LISA. Dalším digitálním nástrojem je eEDES (digitální systém výměny elektronických důkazů), který některé členské státy používají k rychlé a bezpečné výměně evropských vyšetřovacích příkazů, žádostí o vzájemnou právní pomoc a souvisejících důkazů v digitálním formátu místo jejich výměny poštou. Komise tímto legislativním návrhem, který dnes přijala, vybízí všechny členské státy, aby se k systému eEDES připojily. Tyto nástroje IT zmodernizují justiční systémy EU a vytvoří skutečnou evropskou přidanou hodnotu.

Uvedená opatření budou financována z mechanismů, které jsou k dispozici v rámci příštího víceletého finančního rámce (VFR) na období 2021–2027 a nástroje „Next Generation EU“.

Strategie evropského justičního vzdělávání rozšiřuje rozsah nabídky odborné přípravy EU pro pracovníky v soudnictví o nové oblasti politiky, jako je digitalizace a umělá inteligence, přičemž je vybavuje znalostmi a dovednostmi potřebnými k tomu, aby mohli čelit výzvám 21. století. Stanoví rovněž ambiciózní cíle: do roku 2024 bude muset být 65 % soudců a státních zástupců a 15 % advokátů a právníků každoročně proškoleny v oblasti práva EU. Zástupci právních profesí budou moci dodatečně vyhledávat vzdělávací kurzy v oblasti práva EU prostřednictvím evropské vzdělávací platformy, na jejíž přípravě se CCBE podílela, jejíž první zkušební fáze byla dnes zahájena a která má být plně funkční v průběhu roku 2021.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_2246

Nová strategie pro posílené uplatňování Listiny základních práv EU

Evropská komise dne 2. prosince představila novou strategii pro posílené uplatňování Listiny základních práv v EU. Od příštího roku bude Komise předkládat výroční zprávu, která se bude zabývat tím, jak členské státy listinu uplatňují ve vybrané tematické oblasti. Strategie doplňuje evropský akční plán pro demokracii a zprávu o stavu právního státu, což dokládá komplexní přístup Komise k prosazování a ochraně základních práv a hodnot EU. Zaměřuje se na čtyři pilíře opatření a stanoví směr provádění Listiny na příštích 10 let: účinné uplatňování členskými státy; posilování postavení občanské společnosti; Listina jako kompas pro orgány EU; zvyšování povědomí občanů.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_2249

Nová pravidla daňové transparentnosti pro digitální platformy (DAC 7)

Evropská komise uvítala dne 1. prosince kompromis, jehož členské státy nedávno dosáhly a který rozšiřuje unijní pravidla daňové transparentnosti na digitální platformy a zajišťuje, aby svůj spravedlivý podíl na daních odváděli i ti, kteří vydělávají peníze prodejem zboží nebo služeb jejich prostřednictvím. Od svého přijetí byla původní směrnice 2011/16/EU šestkrát změněna tak, aby zahrnovala informace o finančních účtech, o daňových rozhodnutích a předběžných posouzeních převodních cen, o zprávách podle jednotlivých zemí, o skutečném vlastnictví, o přeshraničních uspořádáních, která se mají oznamovat, a nyní o digitálních platformách. Minulý týden zveřejnila Komise plán na rozšíření oblasti působnosti směrnice tak, aby zahrnovala kryptoměny a elektronické peníze (DAC 8).

Dohoda navazuje na návrh, který Komise předložila v červenci jako součást Akčního plánu pro spravedlivé a jednoduché zdanění podporující strategii oživení. Dohodnutý návrh o správním spolupráci (DAC 7) zajistí, aby si členské státy automaticky vyměňovaly informace o příjmech, které prodejci prostřednictvím digitálních platform generují, bez ohledu na to, zda se platforma nachází v EU, či nikoli. Nejenže umožní vnitrostátním orgánům určit situace, kdy by měla být zaplacená daň, ale také sníží administrativní zátěž platform, které se často musí vypořádávat s mnoha různými vnitrostátními požadavky na podávání zpráv. Mimoto návrh objasňuje a zpřisňuje pravidla i v dalších oblastech, v nichž členské státy bojují proti zneužívání daňového systému společně, například formou společných daňových auditů.

K formálnímu přijetí dojde poté, co Evropský parlament a Hospodářský a sociální výbor zaujmou své stanovisko. Nová pravidla se použijí od 1. ledna 2023.

Více informací je v anglickém jazyce k dispozici zde: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/tax-cooperation-control/administrative-cooperation/enhanced-administrative-cooperation-field-direct-taxation_en

Judikatura

SDEU: Rozsudek ve věci C-398/19 Generalstaatsanwalt scharft Berlin, ze dne 17. prosince 2020

Občan Unie může být vydán do třetího státu až po konzultaci s členským státem, jehož je státním příslušníkem. V rámci této konzultace musí členský stát, jehož je dotyčná osoba státním příslušníkem, obdržet od dožádaného členského státu informace o veškerých právních a skutkových okolnostech sdělených v žádosti o vydání a musí mu být poskytnuta přiměřená lhůta k vydání případného evropského zatýkacího rozkazu na tohoto občana.

BY, ukrajinský a rumunský státní příslušník, se narodil na Ukrajině a žil v tomto státě až do roku 2012, kdy se přestěhoval do Německa. V roce 2014 nabyl na svou žádost rumunské státní občanství jakožto potomek rumunských státních příslušníků; v Rumunsku však nikdy nežil. V březnu 2016 obdržely německé orgány od státního

zastupitelství Ukrajiny žádost o vydání BY za účelem trestního stíhání. V listopadu 2016 Vrchní státní zastupitelství v Berlíně informovalo rumunské ministerstvo spravedlnosti o žádosti o vydání a dotázalo se, zda rumunské orgány zamýšlejí samy trestně stíhat BY. Ministerstvo odpovědělo, že rumunské orgány mohou o provedení trestního stíhání rozhodnout pouze na žádost ukrajinských justičních orgánů a že vydání vnitrostátního zatýkacího rozkazu jakožto podmínka pro vydání evropského zatýkacího rozkazu je podmíněno existencí dostatečných důkazů o vině dotčené osoby. Požádalo proto německé orgány, aby mu poskytly důkazy, které jim byly sděleny ukrajinskými orgány. Německé právo zakazuje vydávání německých státních příslušníků, avšak nikoliv vydávání státních příslušníků jiných členských států. Vrchní zemský soud v Berlíně se proto domnívá, že vydání BY na Ukrajinu je zákonné, nicméně si klade otázku, zda není v rozporu se zásadami rozvinutými Soudním dvorem v rozsudku Petruhin, neboť rumunské justiční orgány formálně nerozhodly o případném vydání evropského zatýkacího rozkazu. Ve výše uvedeném rozsudku totiž Soudní dvůr mimo jiné rozhodl, že pokud členský stát, do něhož se přemístil státní příslušník jiného členského státu, obdrží od třetího státu žádost o vydání, je povinen informovat členský stát, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, aby poskytl orgánům posledně uvedeného členského státu příležitost vydat evropský zatýkací rozkaz za účelem jeho předání k trestnímu stíhání. Předkládající soud se zamýšlí nad tím, jaké důsledky má uvedený rozsudek pro výsledek věci, jež mu byla předložena, a proto Soudnímu dvoru položil tři předběžné otázky týkající se výkladu článku 18 SFEU (upravujícího zásadu zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti) a článku 21 SFEU (upravujícího svobodu pohybu a pobytu občanů Unie na území členských států), jakož i rozsudku Petruhin.

Soudní dvůr, zasedající ve velkém senátu, zaprvé zkoumal, zda se články 18 a 21 SFEU použijí na situaci takového občana Unie, jako je osoba dotčená ve věci v původním řízení. Soud v souladu s judikaturou rozhodl, že předmětné články jsou použitelné.

Zadruhé Soudní dvůr upřesnil povinnosti, jež přísluší členským státům v rámci provádění výměny informací, uvedené v rozsudku Petruhin. V tomto ohledu uvedl, že dožádaný členský stát musí příslušným orgánům členského státu, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, umožnit, aby požádaly o předání této osoby v rámci evropského zatýkacího rozkazu. Za tímto účelem musí tyto orgány informovat nejen o existenci žádosti o vydání, ale i o všech právních a skutkových okolnostech sdělených dožadujícím třetím státem v rámci této žádosti o vydání, a rovněž o každé změně situace, v níž se vyžádaná osoba nachází, která je relevantní pro případné vydání evropského zatýkacího rozkazu na tuto osobu. Ani jeden z těchto členských států nemůže být povinen na základě unijního práva žádat dožadující třetí stát o předání trestního spisu, aby členský stát, jehož je dotčená osoba státním příslušníkem, mohl posoudit možnost, že by uvedenou osobu sám trestně stíhal.

Soudní dvůr zdůraznil, že pokud byla tato informační povinnost dodržena, mohou orgány dožádaného členského státu pokračovat v postupu vydávání a případně dotčenou osobu vydat, jestliže orgány členského státu, jehož je tato osoba státním příslušníkem, nevydaly v přiměřené lhůtě evropský zatýkací rozkaz. Taková lhůta musí být uvedeným orgánům sdělena dožadujícím členským státem a stanovena s přihlédnutím ke všem okolnostem věci.

Zatřetí Soudní dvůr rozhodl, že články 18 a 21 SFEU nemohou být vykládány v tom smyslu, že by dožádaný členský stát byl povinen odmítnout vydání občana Unie, který je státním příslušníkem jiného členského státu. V takovém případě by totiž povinnost odmítnout vydání a sám provést trestní stíhání vedla k tomu, že by byl dožádaný členský stát zbaven možnosti, aby sám rozhodl o účelnosti zahájení trestního stíhání proti uvedenému občanovi na základě vnitrostátního práva, a šla by nad rámec toho, co může unijní právo požadovat stran výkonu posuzovací pravomoci, kterou disponuje tento členský stát, pokud jde o účelnost stíhání v oblasti trestního práva.

Kompletní rozsudek je k dispozici v českém jazyce zde: <http://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-398/19>

SDEU: Rozsudek ve věci C-584/19 Trestní řízení proti A. a dalším, ze dne 8. prosince 2020

Státní zastupitelství členského státu, u něhož hrozí, že bude podléhat individuálním pokynům ze strany orgánů moci výkonné, může, na rozdíl od evropského zatýkacího rozkazu, vydat evropský vyšetřovací příkaz. Základní práva osoby dotčené evropským vyšetřovacím příkazem jsou dostatečně chráněna jak ve fázi jeho vydávání, tak ve fázi jeho výkonu v jiném členském státě.

Státní zastupitelství v Hamburku zahájilo vůči A. a dalším neznámým osobám trestní vyšetřování podvodu. Všechny tyto osoby jsou podezřelé z toho, že v červenci 2018 s pomocí protiprávně získaných údajů padělaly 13 příkazů k bankovnímu převodu, čímž umožnily převod asi 9 800 eur na bankovní účet otevřený na jméno A. u rakouské banky. V květnu 2019 vydalo státní zastupitelství v Hamburku v rámci vyšetřování této věci evropský vyšetřovací příkaz, který předalo státnímu zastupitelství ve Vídni, a kterým posledně jmenované zastupitelství požádalo o předání kopií výpisů z dotčeného bankovního účtu za příslušné období. Podle rakouského trestního řádu přitom rakouské státní zastupitelství nemůže nařídít takový vyšetřovací úkon bez předchozího soudního povolení. Státní zastupitelství ve Vídni tak na konci května 2019 požádalo zemský trestní soud ve Vídni, Rakousko o povolení uvedeného vyšetřovacího úkonu. Tento soud mimo jiné konstatoval, že podle německé právní úpravy soudnictví může státní zastupitelství v Hamburku přijímat pokyny, a to i v jednotlivých případech, od radního pro spravedlnost v Hamburku, a kladl si otázku, zda má být evropský vyšetřovací příkaz rakouskými orgány vykonán. Jeho otázky se konkrétněji týkaly toho, zda se v kontextu směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu použije nedávná judikatura Soudního dvora k pojmu „vystavující justiční orgán“ pro evropský zatýkací rozkaz (EZR)2 ve smyslu rámcového rozhodnutí 2002/5843.

Velký senát Soudního dvora rozhodl, že pojmy „justiční orgán“ a „vydávající orgán“ ve smyslu směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu zahrnují státního zástupce členského státu, i když se nachází ve vztahu právní podřízenosti vůči výkonné moci tohoto členského státu, takže hrozí, že bude při přijímání evropského vyšetřovacího příkazu přímo či nepřímo podléhat individuálním příkazům či pokynům ze strany orgánů moci výkonné. Dle směrnice může být evropský vyšetřovací příkaz vykonán pouze v případě, že orgán, který jej vydal, je „vydávajícím orgánem“, a že takové

rozhodnutí musí být před svým předáním pro účely výkonu v jiném členském státě potvrzeno „justičním orgánem“, vydal-li ho jiný vydávající orgán, než soudce, soud, vyšetřující soudce či státní zástupce příslušný v dané věci.

S poukazem na to Soudní dvůr nejprve poznamenává, že na rozdíl od toho, co je stanoveno v rámcovém rozhodnutí o EZR, které hovoří o „vystavujícím justičním orgánu“ bez upřesnění, na které orgány se tento pojem vztahuje, je státní zástupce ve směrnici o evropském vyšetřovacím příkazu výslovně uveden mezi orgány, které jsou stejně jako soudce, soud nebo vyšetřující soudce považovány za „vydávající orgán“. Konstatuje, že uvedená směrnice nestanoví pro to, aby byl státní zástupce kvalifikován jako „vydávající orgán“ nebo „justiční orgán“, podmínku, že nebude ve vztahu právní podřízenosti vůči výkonné moci svého členského státu.

Soudní dvůr dále zdůrazňuje, že k vydání nebo potvrzení evropského vyšetřovacího příkazu dochází v odlišném řízení a s odlišnými zárukami, než je tomu u vydání EZR. Konkrétně uvádí, že podle směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu musí státní zástupce, který vydává nebo potvrzuje takový příkaz, zohlednit zásadu proporcionality a základní práva dotčené osoby a jeho příkaz musí být možné napadnout účinnými opravnými prostředky, které jsou přinejmenším rovnocenné prostředkům dostupným v rámci obdobného vnitrostátního řízení. Soudní dvůr z toho vyvozuje, že jak ve fázi vydávání nebo potvrzování, tak ve fázi výkonu evropského vyšetřovacího příkazu obsahuje směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu soubor záruk umožňujících zajistit ochranu základních práv dotčené osoby.

Soudní dvůr konečně uvádí, že cíl sledovaný evropským vyšetřovacím příkazem se liší od cíle sledovaného EZR. Zatímco cílem EZR je zatčení a předání vyžádané osoby za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody, cílem evropského vyšetřovacího příkazu je provést jeden nebo několik konkrétních vyšetřovacích úkonů s cílem získat důkazy. Ačkoli některé z těchto úkonů mohou být invazivní, evropský vyšetřovací příkaz na rozdíl od EZR nezasahuje do práva dotčené osoby na svobodu.

Dle Soudního dvora se tedy výklad zvolený v jeho nedávných rozsudcích v kontextu směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu nepoužije.

Kompletní rozsudek je k dispozici v českém jazyce zde: <http://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-584/19>

Rozsudek ESLP ve věci Gestur Jónsson a Ragnar Halldór Hall proti Islandu (stížnosti č. 68273/14 a 68271/14) ze dne 22. prosince 2020

Velký senát Evropského soudu pro lidská práva rozhodl většinou ve věci Gestur Jónsson a Ragnar Halldór Hall proti Islandu, že stížnosti jsou neslučitelné ratione materiae s ustanoveními EÚLP a prohlásil je za nepřijatelné.

V březnu 2012 byli pan Jónsson a pan Hall ustanoveni obhájci dvou obžalovaných v trestním řízení. V dubnu 2013 požádali tito dva advokáti o zrušení tohoto ustanovení. Mimo jiné uvedli, že nebyli včas informováni o lhůtě pro předložení svých návrhů k Nejvyššímu soudu, že jim žalobce nezaslal kopii svých písemností a že neměli

dostatečný přístup k důležitým dokumentům. Téhož dne okresní soud odmítl zrušit jejich ustanovení s tím, že by to mohlo způsobit průtahy v řízení. Stěžovatelé v odpovědi informovali soud, že se jednání soudu dne 11. dubna 2013 nezúčastní. V den jednání se obžalovaní zúčastnili jednání u soudu a byli zastoupeni novými advokáty, nicméně další soudní jednání bylo odloženo na neurčitou dobu. Žalobce tvrdil, že stěžovatelé od případu ustoupili za účelem zdržování řízení, a požadoval, aby jim byla uložena pokuta za pohrdání soudem. V prosinci 2013, kdy byl vynesena rozsudek okresního soudu proti jejich bývalým klientům, bylo stěžovatelům uloženo in absentia zaplatit pokuty ve výši přibližně € 6 200, a to za pohrdání soudem a za způsobení zbytečných průtahů v řízení. Nebyli však předvoláni k jednání, ani informováni, že okresní soud zvažuje uložení pokuty. V květnu 2014 Nejvyšší soud potvrdil rozsudek okresního soudu, pokud jde o pokuty uložené stěžovatelům, přičemž mimo jiné konstatoval, že jednání stěžovatelů nebylo v souladu se zákonem nebo v zájmu jejich klientů nebo ostatních obžalovaných. Nejvyšší soud rozhodl, že stěžovatelé se tím, že odmítli zastupovat své klienty, dopustili závažného porušení povinností, které jim ukládá trestní zákon.

Stěžovatelé tvrdili, že došlo k porušení jejich práv chráněných Úmluvou, a to článku 6 (právo na spravedlivý proces) EÚLP, vzhledem k tomu, že řízení zahájené proti nim souviselo s „trestním obviněním“, a článku 7 (zákaz trestu bez zákona) EÚLP, v rámci kterého uvádí, že byli odsouzeni za trestný čin, který podle vnitrostátního práva není trestným činem, a že trest, který jim byl uložen, nebylo možné předvídat.

ESLP shledal, že články 6 a 7 EÚLP nejsou v projednávané věci použitelné, jelikož napadené řízení se netýká „trestního obvinění“ ve smyslu článku 6 EÚLP a že sporné pokuty nelze považovat jako „trest“ ve smyslu článku 7 EÚLP. Jejich stížnosti byly proto prohlášeny za nepřijatelné jakožto neslučitelné s navrhovanými ustanoveními EÚLP.

Soud poznamenal, že jednání přičítané těmto dvěma advokátům nelze postihovat trestem odnětí svobody a trest uložení pokuty, v případě jejich nezaplacení, nelze nahradit trestem odnětí svobody ani nepodléhá zápisu do trestního rejstříku. Soud rovněž zopakoval, že opatření nařízená soudy podle předmětných pravidel se více podobala výkonu kárné pravomoci než uložení trestu za spáchání trestného činu a podstata ani stupeň uloženého trestu nespádala do úrovně trestněprávní.

Celý rozsudek ESLP je k dispozici v anglickém jazyce zde: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-207115>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK